

Časopis pro pěstování matematiky

Alois Švec

Šedesát let prof. RNDr. Karla Svobody, CSc.

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 103 (1978), No. 4, 421--423

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117989>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1978

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY

ŠEDESÁT LET PROF. RNDR. KARLA SVOBODY

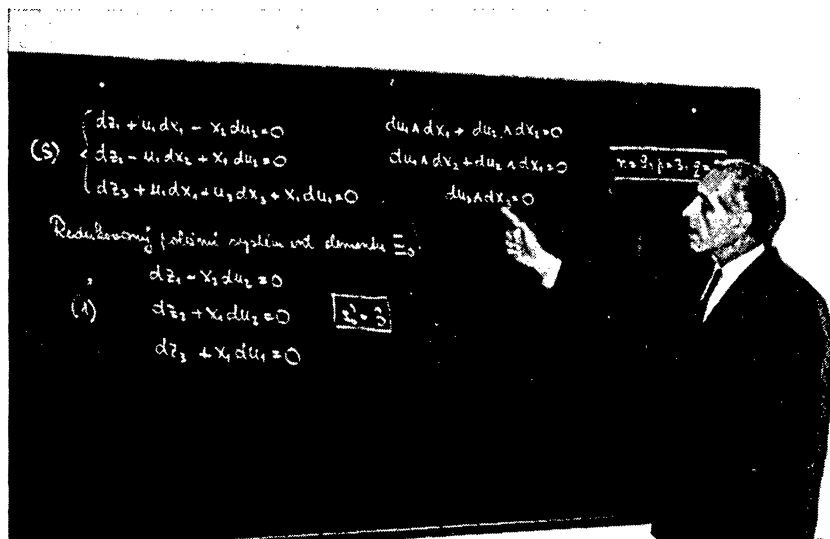
ALOIS ŠVEC, Olomouc

Profesor KAREL SVOBODA se narodil 9. prosince 1918 v Kunovicích v rodině železničního zřízence. Maturoval v r. 1937 na st. reálném gymnáziu v Uh. Hradišti. Matematiku a deskriptivní geometrii studoval na přírodovědecké fakultě brněnské univerzity, studia ukončil až po osvobození v r. 1946 a dosáhl aprobace pro vyučování matematice a deskriptivní geometrii na středních školách. Hodnost doktora přírodních věd získal v r. 1948, v r. 1957 se stal kandidátem fyzikálně-matematických věd; habilitoval se v r. 1958. V době okupace byl od 17. 11. 1939 do poloviny května 1940 vězněn v koncentračním táboře Sachsenhausen. Po návratu pracoval až do konce války u Stavební správy pro úpravu řeky Moravy v Uh. Hradišti. Po osvobození nastoupil ještě před ukončením studií jako výpomocný asistent Matematického ústavu přírodovědecké fakulty brněnské univerzity. Asistentem byl ustanoven v r. 1946, odborným asistentem v r. 1950, docentem v r. 1958, zástupcem profesora v r. 1963, mimořádným profesorem je od r. 1966.

Svobodovy vědecké práce z algebraické geometrie jsou pod vlivem vědecké činnosti prof. L. Seiferta — týkají se polární teorie kubické nadplochy ve čtyřrozměrném projektivním prostoru, která je vytvořena bisekantami racionální normální křivky čtvrtého stupně. Z podnětu prof. O. Borůvky se zabýval studiem Cartanových metod a zaměřil se na diferenciální geometrii. Studoval a) plochy v prostorech s konstantní křivostí, jejichž indikatrix normální křivosti je kružnicí, která má střed v příslušném bodě plochy nebo leží na kulové ploše se středem v bodě plochy; b) otázky, týkající se deformace neparabolických kongruencí přímek v projektivních a symplektických prostorech a útvarů k nim invariantně přiřazených (v návaznosti na práce E. Čecha); c) bodovou a projektivní deformaci plně fokálních pseudokongruencí lineárních prostorů. Společně s V. Havlem a I. Kolářem vypracoval metodu konstrukce kanonického reperu podvariety. O svých výsledcích přednášel na IV. sjezdu sovětských matematiků v Leningradě a na přednáškových pobytech v NDR a Rumunsku. Podílel se na činnosti semináře diferenciální geometrie, vedeného od r. 1952 prof. J. Klápkou; od r. 1971 je vedoucím tohoto semináře. Spolupracoval na řešení výzkumného úkolu státního plánu „Studium variet prostorů projektivních a prostorů s projektivní konexí“ a vytvořil samostatnou odbornou skupinu, složenou většinou z pra-

covníků vysokých škol technického směru. V současné době je odpovědným řešitelem výzkumného úkolu „Geometrie přímkových útvarů a jejich zobecnění“.

Prof. Svoboda přednášel různé obory geometrie v učitelském i odborném studiu, na fakultě organizačně zajišťoval výuku deskriptivní geometrie. Spolupůsobil při sestavování celostátních učebních plánů a osnov geometrických předmětů. Pro potřeby posluchačů učitelských kombinací s matematikou vydal dvojdílný učební text z analytické geometrie, který byl používán i na jiných vysokých školách.

Na přírodovědecké fakultě vykonal mnoho organizační i veřejně prospěšné práce. Po válce pomáhal znovu vybudovat matematický ústav (hlavně jeho knihovnu), byl tajemníkem katedry matematiky, vedoucím katedry algebry a geometrie a působil i v řadě jiných funkcí (v některých pracuje dodnes). Po téměř celou dobu pobytu na fakultě se podílel na odbornářské práci. Dále byl funkcionářem JČSMF a členem redakčních rad Časopisu pro pěstování matematiky a Archives of Mathematics. V současné době je členem komise pro obhajoby kandidátských prací v oboru geometrie.

Toto jsou jen chladná a stručná fakta o dosavadní práci prof. Svobody. Vždy se cítil spíše učitelem než vědeckým pracovníkem. Budiž mi však dovoleno napsat, že je více než učitelem i vědeckým pracovníkem: je přítelem, rádcem, neúnavným pomocníkem. Vždyť kolik z nás děkuje právě jemu za pomoc a cenné rady při vlastní vědecké práci, výchovu během aspirantury, úpravu práce do tisku.

Prof. Svoboda nemiluje jubilea (pisatel rovněž). Svoboda je však částí našeho matematického (a pro mnohé z nás i osobního) života. Proto nechť dovolí, abychom mu všichni přáli mnoho zdraví a spokojenosti do dalších let.

SEZNAM PRACÍ PROF. RNDR. KARLA SVOBODY

- [1] Sur une classe de surfaces à l'indicatrice de courbure normale localement sphérique dans un espace à cinq dimensions. *Práce Brněnské základny ČSAV XXVII*, 373—392, 1955.
- [2] Kubická nadplocha s dvojnou křivkou čtvrtého stupně ve čtyřrozměrném prostoru. *Práce Brněnské základny ČSAV XXVII*, 393—404, 1955.
- [3] Sur une caractérisation métrique de la surface de Veronese. *Spisy přír. fak. Masarykovy univ.*, č. 368, 1—22, 1955.
- [4] Poznámka o plochách s lokálně sférickou indikací normální křivosti v pětirozměrném prostoru. *Čas. pěst. mat.*, 81, 299—303, 1956.
- [5] Příspěvek k teorii normální křivky čtyřrozměrného prostoru. *Čas. pěst. mat.*, 82, 301—307, 1957.
- [6] Projektivní vlastnosti minimálních ploch s kružnicemi normální křivosti. *Čas. pěst. mat.*, 83, 287—316, 1958.
- [7] Sur une classe de surfaces sphériques dans un espace à courbure constante. *Czech. Math. J.*, 8 (83), 399—447, 1958.
- [8] Poznámka o minimálních plochách s kružnicemi normální křivosti konstantního poloměru. *Čas. pěst. mat.*, 85, 291—299, 1960.
- [9] Complément au Mémoire: Sur une classe de surfaces sphériques dans un espace à courbure constante. *Czech. Math. J.*, 11 (86), 428—439, 1961.
- [10] Cycles de congruences stratifiables dans un espace projectif de dimension impaire. *Ann. di mat. pura ed appl.*, (IV) LVII, 239—256, 1962.
- [11] La méthode de repérage des systèmes de sous-variétés. (*Společně s V. Havlem a I. Kolářem.*) *CMUC*, 5 (4), 183—201, 1964.
- [12] Déformation symplectique des congruences de droites. *Arch. math.*, 1, 59—74, 1965.
- [13] Déformation ponctuelle des congruences de droites dans des espaces symplectiques à trois dimensions. *CMUC*, 6 (4), 393—401, 1965.
- [14] Sur la bidéformation symplectique des congruences de droites dans un espace à cinq dimensions. *Anal. sti. ale Univ. „Al. I. Cuza“ din Iasi, Mat.* XI_B, 411—428, 1965.
- [15] Sur une application de la théorie des correspondances développables de E. Čech. *Arch. Math.*, 2, 33—41, 1966.
- [16] Sur la déformation projective des pseudocongruences complètement focales. *Arch. Math.*, 3, 83—98, 1967.
- [17] Über die Punktdeformation einer vollständig fokalen Pseudokongruenz. *Math. Nachr.*, 38, 197—206, 1968.
- [18] Sur une classe de congruences de droites dans un espace projectif de dimension paire. *Arch. Math.*, 5, 157—166, 1969.
- [19] Sur la déformation projective des systèmes osculateurs d'une congruence de droites. *Czech. Math. J.*, 20 (95), 315—326, 1970.
- [20] Sur la bidéformation projective des congruences de droites. *Czech. Math. J.*, 20 (95), 327 à 336, 1970.
- [21] Remarque sur la déformation symplectique des congruences de droites. *Scripta fac. sci. nat. Univ. Purkynianae Brunensis, Math.*, 1, 25—35, 1971.
- [22] Note sur les pseudocongruences complètement focales. *Knižnice odb. a věd. spisů VUT v Brně*, B-56, 13—16, 1975.